

Działalność bankowa

Specyfika działalności bankowej –
powody oddziaływania państwa w tym sektorze gospodarczym

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. **Prawo bankowe**

określa m.in. zasady prowadzenia działalności bankowej,
tworzenia i organizacji banków (...)

Bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw,
działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do
wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem
środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym

- analiza poszczególnych elementów definicji legalnej

Działalność bankowa

Bank **krajowy** - bank mający siedzibę na terenie RP

Bank **zagraniczny** - bank mający siedzibę za granicą RP,
na terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej

Instytucja kredytowa - podmiot mający swoją siedzibę za granicą
RP na terytorium jednego z państw członkowskich Unii
Europejskiej, prowadzący we własnym imieniu i na własny
rachunek, na podstawie zezwolenia właściwych władz
nadzorczych, działalność polegającą na przyjmowaniu
depozytów lub innych środków powierzonych pod jakimkolwiek
tytułem zwrotnym i udzielaniu kredytów lub na wydawaniu
pieniądza elektronicznego

(od 2015 r. nie ma tej definicji w pr.bank. jest odesłanie do rozporządzenia 575/2013)

Działalność bankowa

Czynności bankowe *sensu stricto*

– czynności zastrzeżone dla banków:

- 1) przyjmowanie **wkładów** pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych **rachunków** bankowych,
- 3) udzielanie **kredytów**,
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- 5) emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- 6) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 7) wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach.

Działalność bankowa

Czynności bankowe *sensu lato* - są czynnościami bankowymi, o ile są wykonywane przez banki

- 1) udzielanie **pożyczek** pieniężnych,
- 2) operacje czekowe i wekslowe,
- 3) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 4) terminowe operacje finansowe,
- 5) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 6) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 7) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 8) udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- 9) wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- 10) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- 11, 12) pośrednictwo i doradztwo w zawieraniu umów lokaty strukturyzowanej

Działalność bankowa

Poza wykonywaniem czynności bankowych, banki mogą także dokonywać innych czynności, np. nabywać i zbywać nieruchomości, świadczyć usługi konsultacyjno-doradcze itp.

Bank może powierzyć przedsiębiorcy w drodze **umowy agencyjnej** wykonywanie niektórych czynności bankowych.

Podstawowa działalność banków:

- 1) prowadzenie **rachunków bankowych**
umowa rachunku bankowego – art. 725 kc – przechowywanie środków i przeprowadzanie rozliczeń na zlecenie posiadacza
- 2) udzielanie **kredytów** – umowa kredytu – art. 69 pr. bank.
ocena zdolności kredytowej

Kredyt a pożyczka (art. 720 kc) – podstawowe różnice

Działalność bankowa

Banki mogą być tworzone jako banki **państwowe**, banki **spółdzielcze** lub banki w formie **spółek akcyjnych**.

Bank państwowy może być utworzony przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia. Nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorców.

Bank spółdzielczy może być utworzony na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego
założycielami mogą być tylko osoby fizyczne – co najmniej 10 mają zastosowanie przepisy ustawy - **Prawo spółdzielcze**

Bank w formie spółki akcyjnej - może być utworzony na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego
stosuje się przepisy **Kodeksu spółek handlowych**

Założycielami banku w formie spółki akcyjnej mogą być osoby prawne i osoby fizyczne, z tym że założycieli nie może być mniej niż 3.

Wyjątek – gdy założycielem jest Skarb Państwa, inny bank, zakład ubezpieczeń, lub międzynarodowa instytucja finansowa.

Działalność bankowa

Utworzenie banku może nastąpić, jeżeli m.in.:

- zostało zapewnione odpowiednie wyposażenie banku (w fundusze, pomieszczenia, urządzenia, zabezpieczenia);
- osoby, które mają kierować bankiem dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem.

Wnoszony przez założycieli banku kapitał nie może być niższy od równowartości w złotych **5.000.000 euro**, a w przypadku banków spółdzielczych które mają być zrzeszone - równowartości w złotych **1.000.000 euro**

Do podjęcia działalności wymagane jest ponadto **zezwoenie na rozpoczęcie działalności banku** – wydawane przez KNF

(wymagane 2 zezwolenia: na utworzenie i rozpoczęcie działalności)

Instytucje parabankowe – spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe- ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

Nadzór nad rynkiem finansowym

Nadzór

ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym

Nadzór nad rynkiem finansowym obejmuje nadzór:

bankowy, emerytalny, ubezpieczeniowy, nad rynkiem kapitałowym (...)

Celem nadzoru jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku.

Organem nadzorczym jest **Komisja Nadzoru Finansowego** (do 2008 r. była Komisja Nadzoru Bankowego)

Przewodniczącą KNF powołuje Prezes RM na pięcioletnią kadencję

Bankowy Fundusz Gwarancyjny

Gwarancje bankowe

- ustawa z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji

podstawowy cel – ochrona depozytów zgromadzonych w bankach

Systemem gwarantowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego objęte są depozyty zgromadzone we wszystkich bankach krajowych

Bankowy Fundusz Gwarancyjny w przypadku spełnienia warunku gwarancji (zawieszenia działalności banku i ustanowienia zarządu komisarycznego oraz złożenia wniosku o ogłoszenie jego upadłości) wypłaca środki gwarantowane do wysokości ustawowo określonej kwoty

Limit gwarancji środków zgromadzonych w banku przez jednego deponenta wynosi obecnie równowartość **100 tys. euro**.

Środki te podlegają 100% gwarancji.

Ochronie podlegają imienne depozyty złotowe i walutowe

Narodowy Bank Polski

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim

NBP – bank centralny RP

Podstawowym **celem** działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP.

Podstawowe **zadania** NBP:

- 1) organizowanie rozliczeń pieniężnych;
- 2) prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi;
- 3) prowadzenie działalności dewizowej;
- 4) prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa;
- 5) regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie;
- 6) kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego; (...)

NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania **znaków pieniężnych RP**

Narodowy Bank Polski

Organy NBP

Prezes NBP – powoływany przez Sejm na 6 letnią kadencję,

- jest przełożonym wszystkich pracowników NBP, przewodniczy Radzie Polityki Pieniężnej, Zarządowi NBP oraz reprezentuje NBP na zewnątrz;

Rada Polityki Pieniężnej – składa się z przewodniczącego – Prezesa NBP, oraz 9 członków powoływanych po 3 przez Sejm, Senat i Prezydenta RP na 6 letnią kadencję,

- ustala corocznie założenia polityki pieniężnej, kierując się nimi, ustala wysokość stóp procentowych NBP, stopy rezerwy obowiązkowej banków i wysokość jej oprocentowania itp.;

Zarząd NBP - Prezes NBP - jako przewodniczący oraz 6-8 członków w tym 2 wiceprezesów NBP, powoływanych przez Prezydenta RP na 6 lat,

- kieruje działalnością NBP, realizuje uchwały Rady, podejmuje uchwały w sprawach niezastrzeżonych w ustawie do wyłącznej kompetencji innych organów NBP